

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI’NIN
ANSİAD GİRİŞİMCİLİK HAFTASI
“YENİ İŞ FİKİRLERİNİN ÜLKE KALKINMASINDAKİ ROLÜ
VE TÜRKİYE’NİN İNOVASYON POLİTİKASI”
BAŞLIKLİ KONUŞMASI

14 Aralık 2006
Antalya

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Akdeniz Üniversitesi'nin Değerli Öğretim Üyeleri, Sevgili Öğrenciler, Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Başkan Sayın Hilmi Ünsal'ın şahsında, Antalya Sanayici ve İşadamları Derneği'ne, 4. Girişimcilik Haftası Etkinlikleri çerçevesinde bir konuşma yapmam için davetlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Girişimcilik Haftası'nın temel amacı; Türkiye'de girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak, girişimcilerin birbirleriyle tanıştıkları, sorunların anlatıldığı ve çözümlerin tartışıldığı bir platform oluşturmak ve Öğrenci-Girişimci-İş Dünyası buluşmasını gerçekleştirmek olarak tarif ediliyor. Ekonomik büyümenin temel unsurlarından biri olan girişimcilik konusuna dikkat çekmek ve gençleri girişimciliğe özendirmek amacıyla düzenlenen bu tür etkinliklerin, ülkemizde girişimcilik kültürünün gelişmesine önemli katkılarda bulunduğu inanıyorum. TÜSİAD olarak biz de, 3 yıldır farklı üniversitelerin ev sahipliğinde Girişimcilik Kongreleri düzenliyor, gençlerin yeni iş fikirlerini ödüllendiriyoruz. Ülkemizde her geçen yıl bu konuda daha fazla etkinlik gerçekleştirilmesinden de büyük mutluluk duyuyoruz.

Bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği, 2000 yılında istihdamı, ekonomik reformları ve toplumsal uzlaşmayı güçlendirmek üzere hazırladığı Lizbon Stratejisi'nde, inovasyon, rekabet gücü ve büyümede itici güç olmasından hareketle, girişimciliğin geliştirilmesi gereğinin altını çizdi. Daha sonra ise, AB'nin bu alanda arzu edilen performansı sergileyememesi nedeniyle, 2003 yılında "Girişimcilik Üzerine Yeşil Belge" yayınlandı. Yeşil Belge, gelecekte uygulanacak en iyi girişimcilik politikası konusunda, ilgili çevrelerde geniş bir tartışma başlatmayı amaçlıyordu. Nitekim, 2004 yılında bir eylem planı oluşturularak, girişimciliğin geliştirilmesi için 5 stratejik alan belirlendi. Bu kapsamda;

- eğitim yoluyla girişimci bir zihniyet yapısının oluşumuna destek verilmesi,
- risk almaya elverişli bir ortam yaratılarak daha çok kişinin girişimci olmaya teşvik edilmesi,
- kadın ve genç girişimciliğinin ve yenilikçi sanayi kümelenmelerinin teşviki yoluyla rekabetçilik ve büyüme performansının artırılması;
- finans olanaklarına erişimin geliştirilmesi ve
- yasal ve idari yüklerin hafifletilmesi

ana konular olarak sıralandı. AB, 2005 yılından başlamak üzere bu alanlarda kaydedilen ilerlemeyi yakın takibe aldı. Bu alanların stratejik konumunun ülkemiz için de geçerli olduğunu düşünüyorum.

Avrupa iş dünyasının temsil örgütü UNICE de ekonomik büyüme ve istihdam yaratmanın, ancak girişimciliğin gelişmesiyle mümkün olacağını savunmakta ve AB'nin Lizbon Stratejisi hedeflerine ulaşılması için, karar alıcı mercilerin, girişimcilerin sesine kulak vermesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Yeterince girişimci ve yenilikçi olamamanın yanında, AB ülkelerinin karşısındaki en önemli sorunlardan birisi de nüfusun hızla yaşlanması olarak kabul edilmektedir. Bu demografik değişim, Avrupa Komisyonu'nun gündemine çeşitli meseleleri de beraberinde getirmektedir. Girişimcilik açısından bakıldığında, girişimciliğin en yoğun olduğu yaş aralığı 25-34 yaş olarak ortaya konmuştur. Bu noktada, genç nüfusunu girişimci bir güce dönüştürebildiği takdirde, Türkiye'nin ekonomik anlamda rekabetçiliğini çok daha ileri bir seviyeye taşıması mümkündür. TÜSİAD'ın çeşitli demografi, büyüme ve istihdam raporlarında belirtildiği gibi,

önümüzdeki yıllarda Türkiye’de genç nüfustaki artışa bağlı olarak daha çok gencin işgücü piyasasına girmesi beklenmektedir. Bunun işsizlik sorununu derinleştirmesini engellemek için daha fazla istihdam alanı yaratılmalıdır. Ekonomide görülen yapısal dönüşümle beraber kamunun istihdam yaratma potansiyeli azalırken özel kesimininki artmaktadır. Dolayısıyla, işsizlik oranının aşağı çekilmesi için izlenecek politikalar kapsamında özel sektörde girişimciliğin geliştirilmesi şarttır.

Girişimciler ve küçük ölçekli işletmeler, servis ve bilgiye dayalı sektörlerde önemli bir rol oynamaları dolayısıyla ekonominin merkezinde yer alırlar. Büyüme, şirketlerin hayatta kalmaları, inovasyon, istihdam yaratma, teknolojik değişim, üretim artışı ve ihracat gibi kriterler göz önünde bulundurulduğunda, girişimcilik ve ekonomi arasında önemli bir bağlantı söz konusudur. Ama asıl önemlisi girişimcilik, kişisel gelişimi zorunlu kılar; yarattığı rekabet ortamında kişilerin hep daha iyiyi hedeflemesini sağlar. Girişimcilik fırsatı herkese sunulduğunda, sosyal anlamda da bunun pek çok getirisi vardır; herkese potansiyelini açığa çıkarabilme olanağı verildiğinde, bulunduğu yer ve geçmişinden bağımsız olarak başarı elde edebilmesi mümkün kılınır.

Bu çerçevede, toplumda, özellikle gençler arasında girişimciliğin özendirilmesinin üzerinde önemle duruyoruz. Ülkemizde üniversitelerimizde girişimcilik konusunun ele alınması, gençlerin bilinçlendirilip teşvik edilmesi ve girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması açısından çok önemli katkılar sağlayacaktır. Mezun olduklarında ‘bir işe girmeyi’ değil, ‘yeni iş fikirleriyle kendi işlerini kurmayı’ amaçlayarak hayata atılan gençler, girişimciliğin temel aktörleri olacaklardır.

Bu amaçla, girişimciliğin gelişmesinin önündeki engellerin giderilmesi önem taşımaktadır. Örneğin, girişimcinin en önemli ihtiyaçlarından biri olan finansman konusunda ciddi sorunlar mevcuttur. Özellikle başlangıç aşamasında gerekli olan ‘tohum sermaye’ ciddi bir eksiklikler. Yenilikçi ve teknoloji ağırlıklı faaliyet gösteren firmaların arkasındaki en büyük destek olarak nitelendirilen ‘risk sermayesi’ konusunda da Türkiye emekleme aşamasındadır. Son dönemde şirket içi risk sermayesi fonları kurulmaya başlasa da toplam risk sermayesi piyasası yetersiz düzeyde kalmaktadır. Ayrıca, uygun vade ve maliyet yapısına sahip finansal kaynakları daha çeşitli hale getirmeden, küçük ve orta boyllu işletmelerin kaynak sorununu çözmek de zor olacaktır.

Özetle, Türkiye’de ekonomik yapının girişimci ve yenilikçi olması için, ekonomik, teknolojik ve yasal altyapı ile insan kaynaklarını kapsayan politikalar izlenmesi gereklidir. Bu da yatırım ortamının iyileştirilmesinden, vergi ve iş hukuku mevzuatının bütüncül bir şekilde ele alınmasına; finansman seçeneklerinin artırılmasından, girişimcilik destek mekanizmalarının geliştirilmesine; etkin bir AR-GE ve inovasyon politikası uygulanmasından girişimcilik eğitime kadar çok geniş bir alanda çalışmaların gündeme gelmesini gerektirmektedir. Bu noktada, eğitim, girişimcilik, teknolojik altyapı gibi konularla yakından bağlantısı nedeniyle inovasyon politikası konusuna değinmek istiyorum.

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki gelişme sürecinin toplumsal faydaya çevrilmesi, yani “inovasyon süreci”nin, toplumların geleceğini belirleyen en önemli unsur haline geldiğini sıkça duyuyor ve telaffuz ediyoruz.

İnovasyon neden gereklidir? Başarılı bir inovasyon sürecinin yeni ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi, yeni piyasalara ivme-hareketlilik kazandırması ve girişimler için büyüme imkânları yaratmasıyla değer kattığı görülür. İnovasyon ile ne tip kazanımların elde edildiği

araştırıldığında, inovasyon uygulamaları ile daha yüksek düzeyde verimliliğe, daha düşük düzeyde maliyetlere ve artan kâr ve istihdam kapasitelerine ulaşılabilirdiği görülür. İnovasyonun benimsenmesi ve yaygınlaşması bir toplumun bilgi birikimini-envanterini artırmakta, böylece piyasaların gelişimini desteklemekte, uzun vadede refah artışını ve daha yüksek yaşam standartlarını sağlamaktadır.

Dünyada Ar-Ge'ye ve inovasyona yatırım için cazibe merkezi olmak amacıyla ülkeler arasındaki rekabet giderek artmaktadır. ABD ve Japonya gibi bu alanda önde gelen ülkelerin yanısıra artık Çin, Hindistan ve Brezilya gibi yeni rakipler belirmiştir.

İnovasyon, üyesi olmayı hedeflediğimiz Avrupa Birliği'nin Lizbon Stratejisi'nin de öncelikli gündem maddelerindendir. Strateji'nin ana eksen; rekabet gücünü artırmak için araştırma-geliştirmeyi, yenilikçiliği teşvik ederek ve insana yatırım yaparak bilgiye dayalı bir ekonomiye geçişi hızlandırmaktır.

Bu çerçevede, AB, 2010'a kadar Ar-Ge harcamalarının gayri safi yurt içi hasıladaki payının % 3'e yükseltilmesini bir hedef olarak belirlemiştir. Ayrıca yeni teknolojilerin gelişimi için elverişli yasal düzenlemeler getirilmesi; devlet yardımlarının, kamu ihale ve vergi sistemlerinin araştırma ve inovasyona yönelik olarak yapılandırılması; fikri hakların etkin korunması ve araştırmacılar için elverişli bir ortam sunulması gibi politikalar gündeme getirilmektedir. Özel sektörün rolünün etkinleştirilmesi amacıyla ise, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi, yenilikçi sanayi kümelenmelerinin oluşturulması, özellikle KOBİ'lere araştırma ve inovasyona yönelik işletme desteği hizmetleri verilmesi gibi önlemler öngörülmektedir.

AB üyeliği yolundaki Türkiye'de de, araştırma, teknoloji ve inovasyonun önünü açacak bu tür politikaların kararlılıkla uygulanması ve sanayi kuruluşlarımız ile KOBİ'lerimizin AB programları ve imkanlarından yararlanması önem taşımaktadır. Ülkemizde Ar-Ge'ye daha fazla yatırım yapılması ve teknolojik inovasyonda yetkinleşilmesi, rekabet gücü artışıyla beraber ekonomik büyümeye de katkıda bulunacaktır.

Bilindiği gibi, bilim, teknoloji ve inovasyon üçlü bir sarmalın kolları gibidir. Kollardan birinin yükselmesi diğerlerinin de yükselmesine bağlıdır. Bu bağlamda, inovasyon politikaları ile bilim ve teknoloji politikaları arasında tam bir bütünlük vardır ve çoğu durumda, bilim ve teknoloji politikaları, doğal olarak, inovasyon politikalarını da içermektedir. Türkiye'de bilim ve teknoloji politikaları üretmeye yönelik altyapının 1960'lara dayanan bir geçmişi vardır. Ancak, bu politikaların ilgili paydaşları tarafından yeteri kadar sahiplenildiğini söylemek zordur. İnovasyon politikaları oluşturulur ve uygulanırken, devlet, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum işbirliğinin hayata geçirilerek, inovasyonun toplumun tüm kesimleri tarafından benimsenmesine ve siyasi sahiplenmenin en üst düzeyde gerçekleşmesine özel önem verilmelidir.

Son yıllarda, gerek hükümetin gerekse kamu ve özel sektör kuruluşları ile üniversitelerin bu konuda işbirliği ve iletişimi artırmaya yönelik çalışmalarının arttığını görüyoruz. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nda iki yıl önce alınan, 2010'a kadar Türkiye'de Ar-Ge harcamalarının gayri safi yurt içi hasıladaki payının % 2'ye ve tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısının 40.000'e çıkarılması kararları önemli birer hedeftir. Bu kararlar gereği, 2005'den başlayarak, doğrudan kamu Ar-Ge desteklerinde önemli artışlar olmuştur. Tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısı da 2004 itibarıyla 34.000'e ulaşmıştır. Bu hedeflerin, ülkenin inovasyon performansının yükselmesine katkı yapması beklenmektedir.

Bu noktada, inovasyon konusunda geçen yıl çalışmalarını başlatan “Ulusal İnovasyon Girişimi”nden de bahsetmek isterim. Girişim, TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu’nun koordinasyonunda, inovasyon konusunda özel sektör-üniversite-sivil toplum işbirliğinin pekiştirilmesi, inovasyon politikaları hazırlama sürecine katkıda bulunulması ve inovasyon ile ilgili kamuoyunda bilinç oluşturulması amacıyla başlatıldı. 21 kurucu üye tarafından oluşturulan Girişim’in örgütsel yapısında, üniversite rektörleri, firma/holding/şirketler gruplarının ve sivil toplum örgütlerinin üst düzey yöneticileri yer almaktadır.

Ulusal İnovasyon Girişimi, sayısı yüzü aşan uzmanın da fikri katkısını alarak, “Toplumsal Refah İçin İnovasyon” temasıyla, bir “İnovasyon Çerçeve Raporu” hazırladı. 18 Ekim 2006 tarihinde kamuoyuna tanıtılan raporun üzerinde durduğu konu başlıkları ise, inovasyon için uygun ortam ve altyapı koşullarından, ihtiyaç duyulan insan kaynağı ve yeteneklere; inovasyon için gerekli finansman araçlarından, kamuda inovasyon süreçlerine kadar geniş bir yelpaze oluşturmaktadır.

Bu yelpaze içinde eğitim konusunun özellikle altını çizmek isterim. Yaşlanan Avrupa nüfusuna karşılık Türkiye’nin genç nüfusuna iyi bir eğitim verebilmesi ve anaokulundan başlayarak eğitim sisteminin her kademesinde araştırmacılığı ve yenilikçiliği ön plana çıkaracak bir reform yapması, inovasyon politikalarının amacına ulaşması için elzemdir. İnovasyon ve onu destekleyen bilim ve teknoloji yeteneği, merak eden; merak ettiğini sorgulayan; üretmekte ve yeni birşey yaratmakta iddialı bir toplum dokusu gerektirmektedir. Bu nedenle, çocuklarımıza bu kültürü aşılayabilmek için, eğitim ve öğretim sistemimizi “Ulusal İnovasyon Sistemi”nin bir parçası olarak yeniden yapılandırmak zorundayız.

İnovasyonun tabana yayılmasında bölgesel inovasyon sistemlerinin hayata geçirilmesi de önemli rol oynayacaktır. Bilindiği gibi, “inovasyon kutupları” ve “sanayi kümelenmeleri” olarak tabir edilen, eğitim-araştırma merkezlerinin, finans kuruluşlarının, fikri haklar uzmanlık kuruluşlarının, bölgesel ya da yerel kalkınma ajanslarının ve benzeri destek kurumlarının yer aldığı ağ yapılanmaları, işletmelerin inovasyon performansını ve rekabet gücünü önemli ölçüde yükseltmektedir. Türkiye’de de bu sistemlerin kurulması, yaygınlaşması ve etkin işlemesi amacıyla, diğer ülkelerdeki örnekler de dikkate alınarak bir an önce harekete geçilmesi gereklidir. Yerel düzeyde işletmeler, üniversite ve araştırma kurumları ve sivil toplum örgütlerinin oluşturacağı işbirliği ortamlarının, yerel otoriteler ile de ilişkiye geçerek, söz konusu bölgede etkin bir inovasyon ve kümelenme stratejisi uygulanmasını sağlayabileceğini düşünüyorum.

Sözlerime son verirken, Türk sanayinin girişimci ve yenilikçi gücünün artmasının AB üyeliğine hazırlanan ülkemizin üyelik sonrasında AB’ye uyumunun kolaylaşması açısından da önem taşıdığını belirtmek isterim. Ekonomik performans ölçütü olarak kişi başına düşen gelir düzeyi ve istihdam oranı esas alındığında, AB ölçülerine yaklaşabilmemiz için gelişmiş ülkelere kıyasla çok daha yenilikçi ve üretken olmamız gerektiği açıktır. 4. Girişimcilik Haftası’nın, girişimcilik ve yenilikçiliğin önemi konusunda farkındalığın artmasına katkı sağlamasını diler, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.